

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

De S. Marciana, Virgine Martyre. Cæsareæ In Mauritania.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

EX VARIIS.

quoque Fortunati, et Saturnini statuuntur in Martyrol. ms. S. Hieronymi. In Calendario Mediolanensi coluntur SS. Vitalis et Saturninus Martyres. Sed Smyrnae sint, an Africani, an alii, non liquet. Revocatus, Firmus, Possessor cum duobus sociis, in

martyrologio S. Hieronymi iterum x Januarii referuntur, idemne an ab his diversi, quis e solis nominibus judicabit? ms. Rhinow eodem x die: In Sirmis Revocati. In Africa Firmi. Quid illud Sirmis? an Smyrnae, an Sirmii?

DE S. MARCIANA, VIRGINE MARTYRE. CÆSAREÆ IN MAURITANIA.

SUB
DIOCLETIANO.
IX JANUARI.

Acta S. Marcianæ vulgata sunt hactenus a Bonino Mombritio tom. 2. Zacharia Lippeloo tom 1, de vitis Sanctorum, Auctore Agonum Martyrum edit. Parisiis, Vincentio Bellovacensi lib. 13, speculi historialis cap. 36 et 37. Petro de Natalibus lib. 2, c. 58, et Italice a Silvano Razzi tom. 1, de vitis illustrium feminarum, sed in compendium contracta. Eadem ex veteri ms. submisit nobis Parisiis vir humanissimus Andreas Duchesnius, quæ hic edimus, collata cum ms. S. Mariæ de Ripatorio, et citatis ante auctoribus. Extant eadem mss. in codice membraneo ac pervetusto bibliothecæ monasterii S. Bernardi extra muros Toletanos, e quibus partem hujus historiæ allegat Franciscus Bivarius in suis ad L. Dextri Chronicon commentariis ad an. Chr. clv. Addimus Actis hymnum sacrum, quem ex Breviario Gothico Ecclesiæ Toletanæ refert idem Bivarius, qui per omnia ipsius actis concordat. Citantur etiam a Baronio in Notis ad xii Julii, præter hunc hymnum, ex eodem Breviario capitula quibusetiam martyrium egregie describitur, quæ non vidimus.

Acta S. Marcianæ.

2 Quæ circa hæc S. Marcianæ Acta controvertiqueunt, isthæc fere sunt: E qua regione fuerit oriunda, quo loco ac tempore martyrium subierit. Ræzæ Suevia nescio qua, oriundam scribit, non probat. Insuegritana appellatur a Petro de Natalibus, et Vincentio Bellovacensi. Suegritana, a Mombritio. Rusuegritana in ms. Duchesnii, quæ coincidunt; et forte Rusuegritana legendum. Est enim Rusuegritanus Episcopatus in Mauritania Cæsariensi, ex quo ad Collationem Carthaginiensem anno Christi cdxii convenerunt Fortunatus Episcopus Catholicus, et Optatus Donatista, de quibus agitur cogitione 1, cap. 133 et 176. Et ab Hunnerico Rege Wandalarum ejectus in exilium Mercur Episcopus Catholicus Rusuegritanus anno cmlxxxiv, ut indicat Notitia Provinciarum Africæ a Jacobo Sirmo edita.

Ex Mauritania oriunda.

Martyrium
passa Cæsareæ
Mauritania.

3 Hæc e vicino martyrii loco probabiliora sunt. Legitur enim in Actis Cæsaream venisse, ibidem vicisse, et obiisse. Est autem Cæsarea hæc totius Mauritaniæ Cæsariensis metropolis, cujus meminere Plinius, Ptolemæus, Mela, nummi Claudii apud Ortelium, Possidonius in vita S. Augustini. Ejus Episcopus Catholicus Doutrius fuit in collatione Carthaginiensi, et refertur cogit. 1, cap. 142. Memoratur infra hujus Cæsareæ porta Typasitasina; quo loco Tipasitana forte est legendum, ab aliquo vicino oppido, cum Tipasitanus Episcopus Reparatus ab Hunnerico in exilium missus, e provincia Mauritania Cæsariensi fuerit, in citata Notitia.

Nomen in
Martyrologiis.

4 De hac Cæsarea Mauritaniæ agunt omnia passim Martyrologia, in quibus hoc ix Januarii refertur S. Marciana. Vetus Martyrol. Romanum, Beda, omnia quæ vidimus Usuardi excusa et mss. exemplaria (præter duo maxime authentica monasterii S. Germani de Pratis) Ado, Bellinus: ix Januarii: In Mauritania Cæsariensi Marcianæ (vetus Rom. Martyrol. Macræ, Usuardi editio Paris. anni 1336, Martinianæ) Virginis et Martyris. Notherus: In Mauritania, civitate Cæsariensi, passio S. Martiane Virginis et Martyris. Maurolycus: In Mauritania Cæsariensi S. Martiane Virginis et Martyris, feris expositæ, et a leopardo dispersæ. Martyrologium Romanum: In Mauritania Cæsariensi S. Marcianæ Virginis, quæ bestiis tradita mar-

tyrium consummavit. In nonnullis Kalendaris habetur Martialis Virgo. Legitur et Martialis in Martyrol. ms. S. Hieronymi. Num Marciana ea sit, nolumus conjicere.

5 De tempore martyrii silent Acta. Ad decimam sub Diocletiano et Maximiano motam persecutionem referre videtur Vinc. Bellovacensis. Et consentit Galesinius: In Mauritania Cæsariensi, inquit, S. Marcianæ Virginis et Martyris, quæ Diocletiano Imperatore bestiis exposita, demum a leopardo dilacerata, in summa fidei constantia ad martyrii et virginitatis præmium abiit in cælum, et in Notationibus: Coronatur anno Domini ccc, Diocletiano vii et Maximiano vii Coss. Eadem leguntur in Martyrologio Germanico. Sed anno præcedenti, id est, cccxix Consulibus fuerunt Diocletianus vii, Maximianus vi. In Florario ms. sub Licinio Imperatore passa dicitur, sub Judice Baudario an. Ch. cccvii, quod erat et ms. Adonis Martyrologio monasterii S. Laurentii Leodii ad marginem adscriptum, anti-qua tamen manu. Hic Baudarius in Actis Budarius appellatur, et potius Judicis assessor fuit quam Judex.

6 xi Julii referunt eundem duo vetustissima exemplaria mss. Usuardi, monasterii S. Germani de Pratis: In Mauritania Cæsariensi S. Marcianæ Virginis et Martyris. Eadem habent Martyrologia mss. S. Mariæ Ultrajecti, S. Gudilæ Bruxellis, et Bavaricum Bedæ nomen præferens. Nonnullis Maria dicitur. Ita eodem die Martyrol. ms. S. Donatiani Brugis. In Mauritania Cæsariensi S. Mariæ Virginis et Martyris. Carthusiani Colonien. in Addit. ad Usuard. Apud Cæsaream Mauritaniæ passio S. Mariæ virginis, quæ sub Budari passa est. Martyrol. mss. S. Maximini, Adonis S. Laurentii Leodii, et Florarium clarius eandem Marcianam sub Mariæ nomine expriment, his verbis: Eodem die in Cæsarea Mauritaniæ, passio S. Mariæ Virginis, quæ leonem ferocissimum vicit, et ad stipitem ligata, a tauro feroci percussa in mammilla cruore perfusa est: ad ultimum a leopardo uno morsu evulsa anima de corpore exivit. Martyrol. ms. S. Hieronymi: In Mauritania civitate Cæsarea Marciani, quo loco Marcianæ nomen censemus reponendum. Et quidem v Idus Julias occubuisse Marcianam habet ms. Duchesnii, alia vero v Id. Januar.

Colitur ab
ab aliis 11 Ju-
lii.

7 xii Julii in Martyrologio Romano ista leguntur: Toleti 12 Julii. Toleti S. Marcianæ Virginis et Martyris, quæ pro fide Christi bestiis objecta, atque a tauro dispersa, martyrio coronatur. Ejus in nullo alio Martyrologio mentionem eo die reperimus. Citat in Notis Breviarium Toletanum, putatque die uno Natalem, altero translationem illius agi. Franciscus Bivarius in commentariis ad Dextri Chronicon, putat duas diversas esse Marcianas; et hanc quidem, quæ xii Julii celebratur, esse Catellii filiam, S. Quiteriæ sororem, citatque illa verba Juliani in Chronico: Marciana passa est Toleti anno clv, aliquanto post sorores xii Julii, et infra. Mentio fit alterius Marcianæ in Martyrologiis, et licet obierit a tauro dilacerata, tamen hæc altera longe vetustior est. Dextri Chronicon anno Christi clv, ista habet: Toleti patitur S. Marciana filia Catellii Reguli Lusitanæ, sororque octo aliarum Virginum, Ælio et Laterano Coss. Hunc restituit Bivarius cum in exemplari editionis Cæsaraugustanæ legeretur Licentius Cos. et annus Christi 255. Queritur idem in commentariis, hujus Acta, Africanæ Marcianæ attributa. Verum quo Hispaniensi

An ab hac
Afra diversa.

Hispaniensi potius quam Mauritanæ ea convenire convincat, nihil profert, et quæ in Actis expressa sunt loca, ad Africam pertinere ostendunt. Sed Bivarius in Actis ex ms. cænobii S. Bernardi prope Toletum, quæ suo instituto repugnabant, omisit.

8 Ludovicus de Anjos in vitis Sanctarum et illustrium Lusitanarum, beneficio Fla. Dextri reperti Marcianam Lusitanis vindicat, cujus nomen testatur mulieribus isthic crebro imponi solere. Verum quod asserat ix, eam Januarii celebrari, hæc eadem videtur, quæ in Mauritania passa est. Marietta quoque lib. 4, de Sanctis Hispaniæ, cap. 60, Marcianam Virginem et Martyrem hoc ix Januarii coli refert, eamque ex Hispania oriundam. Ita se legere, apud Cardinalem Baronium in Notis ad Martyrol. Romanum; reliqua ignorari, tempus nimirum, locum, genusque martyrii. Sed quam parum hæc considerate scripta sint, loca Baronii satis indicant. De sorore S. Quiteriæ, alibi agemus.

ACTA

Ex ms. Andreae du Chesne.

a
S. Marciana
pice vivit.

Erat beata Martyr Marciana civis a Rusueguritani municipii, virgo pulcherrima, Deo dicata, nobilis genere; quæ contemptis divitiis ad Cæsaream veniens, accola in cellula sua castitatem custodiens habitabat, et mundanæ conversationis ambitiones et *b* delicias fugiebat. Quadam die visendæ civitatis gratia processit ad publicum, populares incipiens videre conventus, et ignotam se turbis ambulantiibus aggregavit. Antecarcus sedenti vocabantur, et sunt proximi portæ *d* Typhasinas. In ipsa platea Diana in marmorea stabat statua, sub cujus pedibus aqua per lapides decurrebat in patena marmorea. Quod profanum simulachrum B. Marciana videns, stare non passa est. Nam truncato capite totam confregit *e* statuum.

f
Verberatur.

2 Quod ubi nefarii *f* municipes aspexerunt, statim furore vesano eam cæde maceraverunt, et totum corpus delicatæ puellæ livoribus infecerunt. Sed ubi ad martyrium robusta membra conspiciunt, cum magnis clamoribus usque ad ipsa atria prætorii congeminitis cædibus devotam Deo virginem protraxerunt. Statim pro tribunali inter carnifices sistitur, et ad spectaculum sacrilegæ questionis aptatur. Ante interrogationem Judicis Deum confessa est, et inania figmenta damnavit: Nolite, inquit, Deos colere, quos faber artifex fecit ex ligno, aut marmore, aut auro, aut argento, vel ex quolibet metallo. Dii vestri manu hominum facti sunt, et ab ipsis hominibus venerantur. Convertimini ad Deum vivum, qui est creator omnium rerum. Vana simulacra contemnite; scriptum est enim: Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies.

3 Iratus Judex talibus dictis, Virginem Deo dicatam, quæstionariorum manibus alapis cæsam, in ludo gladiatorio jussit includi: Tradatur, inquit, uni, et serviat plurimis: ut illie et corpus et pertinax animus puniatur. Gaudens beata virgo Marciana ad custodiam venit. Non territa est sola inter tot viros furentes, quia pudicitiam suam Deo custode servabat. Erat unus inter gladiatores nomine Flammeus; huic tradita est, ut captivitatem pudoris nocturno tempore sustineret. Eadem nocte dormientibus cunctis omnibus horis orationem faciens vigilabat. Sed gladiator ille, nomine Flammeus, dum per tenebras ad cubile virginis venire contendit, subito paries angularis lapideæ mole constructus est; et gladiator ille suo deceptus errore usque ad matutinam lucem Deo interdicente Virginem non permissus est invenire. Mane autem facto gladiator cum lacrymis rogare cœpit, ut ei veniam daret, et pro eo a Domino veniam peteret, ut de ludo gladiatorio vivus evaderet. Cui sancta Martyr Marciana respondit: Deus meus, qui ancillæ

sua castitatem tueri dignatus est, te eo die quo martyrium sumpsero liberabit. Alia die illud parietis interpositi miraculum omnes populi loquebantur. Qui sermo usque ad aures Judicis venit. Confestim furore succensus, mutari jubet alterum. Traditur alii, et ipsum similiter paries natus a sancto corpore separavit. Tertia die traditur impudico cuidam, natione barbaro, colore nigro, membris valido, gladiatorii crudelissimo, veluti in carcere Christi sponsa nuptura. Simile more dum per nocturnas tenebras hostis ille eam conatur opprimere, soliti parietis murus se interposuit, et audaciam feralis gladiatoris repulit et exclusit. Alia die mirabilia Dei et omnis populus et ipse Judex evidenter expavit, et se ab illo ludibrio deprædandæ virginitatis abstinuit.

4 Cœpit jam secura virgo de Deo, totam se deputare martyrio. Quadam die in illo ludo inter gladiatores lanista proponitur, et lethalis ictus vulneris edocetur. Subito de *g* Budarii Archisynagogi domo, quæ in vicino fuerat, ab ejus filia vel filiis, vel aliquantum Judæorum vocibus gravissima exacerbatur injuria, ut Prophetica voce cogere precari divinas insultantibus flammis: Hæc domus, inquit, celesti incendio ardeat, ut in perpetuum reparari non possit, et lapis ipsius ruinæ omnibus ædificiis, ubi fuerit, sempiternam præstet ruinam.

5 Tandem aliquando *h* v Idus Januarii, exoptata passionis dies venit. Primo mane dum gladiatores de more ornati de *i* ludo descenderent in arenam, ut dicta Martyris complerentur, gladiator ille, Flammeus nomine, ex spectantium populorum vocibus fidelem de more accipiens libertatem. Sed multitudo, quæ ad spectaculum confluxerat, clamare cœpit ut Marciana Martyr objiceretur ad feras. Ligatur ad stipitem devota Christi virgo; et dimissus est leo ferocissimus, qui cum magno impetu veniens erectas manus in puellæ pectus imposuit; sanctum corpus Martyris odoratus, eam ultra non contigit. Omnis pene populus mirari cœpit, et Christianam puellam dicere dimittendam. Sed Budarius cum filiis suis et aliquantis Judæis, quos ad studium clamoris collegerat, in seditionem vociferantur, ut taurum Judex produci præciperet. Quo facto, injectis cornibus percussit eam graviter in papillam. Statim de beato corpore cruor exclusus est, et semanimis cecidit in terram. Recepta est intra portarum claustra, et ad aliam coronæ pugnam siccato sanguine revocatur. Tertia vice ad stipitem ligatur. Quæ exclamans, ait: Christe, te video, te sequor, suscipe animam famulæ tuæ: tu mecum fuisti in carcere; tu meam servare dignatus es castitatem. Judex autem amplius irascebatur. Tunc feram homicidam produci jubet. Producit leopardus ingentissimus et crudelis. Qui exiliens uno morsu vulsa pene omnium membrorum cute, animam Martyris coegit exire, quæ continuo meruit ad cælos ascendere.

6 At ubi devotæ Virginis exivit spiritus a corpore, eo temporis puncto Budarii *k* blasphemæ domus, cum omnibus qui ibidem fuerant, divino arsit incendio. Nam etiam a *l* Judæis frequenter domus eadem edificari tentata est, et semper recidit in ruinam. Multi etiam qui ad structuram saxa collegerant, portare magis sibi visi sunt ad sepulturam. Manet usque hodie de illa domo æterna Martyris beatæ sententia, et in ævum mansura perdurat. Beata Martyr Marciana contempta divitiarum potentia de mundo transivit ad martyrium, de ludo gladiatorio ascendit ad cælum, et consortium meruit Angelorum, cum quibus beata vivit in perpetuum seculum. Amen.

a Rusueguritani forte legendum, ut supra dictum n. 2. **Mombrit** in Mauritaniæ Sueguritano. **Vincent. et Pet. de Natal.** Insueguritani. **b** ms. Du Chesne divitas.

c Idem ms. arches. neutrum sat assequimur.

d Forte Tripasitane.

e Patres Concilii Eliberitani an. Ch. cccv statuerunt can. 60.

Ex mss.

g
Irridetur
Judæis.*h**i**Objecta leoni*
non læditur.*A tauro vul-*
neratur.*A leopardo*
occiditur.*k*
Domus Judæi
cælitus com-
buritur,*l*
nec potest
readificari.

EX VARIIS.

Si quis idola frerit, et ibidem fuerit occisus, in numerum eum Martyrum non recipi. Verum, ut bene observat Baronius ad ix Aprilis, hanc laudem meretur quis, cum Deus id iubet, et privato quodam instinctu ad illud faciendum impellit: uti multos alios fecisse constat, quod hæc ante illud Concilium in Africa fecit. f ms. Du Chesne mancipis.

g Razzi Bindarium appellat. Florar. ms. et Adoms. S. Laurentii Leodii Baudarium.

h Mombrit. Idibus Januarii, Du Chesne v Idus Julias.

i Alii gymnasio. k Al. blasphema domus.

l ms. cenobii S. Bernardi prope Toletum; a Judæis, Budarii parentibus.

VETUS HYMNUS DE S. MARCIANA.

Ex Breviario Eccl. Toletanæ.

Sacræ triumphum Martyris
Celebret vox Ecclesiæ:
Cæcena sit cunctis una,
Marcianæ in laudem Virginis.

Ejus gesta.

Quæ passionis præmium,
Dum tendit, adipiscitur:
Ultrò ad palæstram gloriæ
Audet prompta concurrere.
Hæc namque astantem dæmonis
Cernens, adlisis effigiem;
Sub cuius larga perpetim
Fluebat unda gressibus.
Mox flagris cæsa, trahitur
Celsa ad Prætoris atria:

Atque ludis a illicitis
Prosternit membra Virginis.
Quam prædo pudicitiae
Dum inter umbras sequitur,
Oblata extemplo cælitus
Secluditur maceria,

Vincta deinde stipite,
Profana voce includitur:
Sed pœnas fert b blasphemia,
Ruinas, et incendia.

Emissa namque bestiis,
Leo percurrit percitus,
Adoraturus veniens,
Non comesturus Virginem.
Taurus dehinc prosiliens,
Forma et mugitu horribili,
Sulebat ejus teneras
Papillas ictu vulnerans.

At fera pernix corpore,
Et maculoso tegmine,
Lethali dente ad ultimum
Membra puellæ laniat.
Post hos triumphos anima
Vinclis elapsa corporis,
Plaudens petit ad libera
Summi poli fastigia.

a Al. Edilibus
inquit Bica-
rius.

b Budarii
nimirum.

DE SANCTIS MARTYRIBUS
JULIANO, BASILISSA, CELSO, MARCIONILLA,
ANTONIO PRESBYTERO, ANASTASIO, VII PUERIS FRATRIBUS,
XX MILITIBUS, QUODAM AMICO PRÆSIDIS, QUAMPLURIMIS
EPISCOPIS, SACERDOTIBUS,
MINISTRIS ECCLESLE, MONACHIS, VIRGINIBUS.

§ I. De S. Juliani Actis.

SUE DIOCLET.
XI JANUARI.

Joan. 14. 12.

Acta Marty-
riam mira-
culis plena.Hæc ab Au-
ctore coe-
taneo conscri-
pta.

Cum cereret Dei Filius grave Apostolis immi-
nere, ex suæ mortis infamia, periculum scandali;
ita eorum in ultima cæna confirmavit animos, ut
juberet miraculorum suorum meminisse, et vel
propter opera ipsa credere; certo quoque confidere,
fore ut quotquot constanti sibi fide adhærent, eadem,
adeoque et majora, essent edituri. Quæ cum omni ætate,
ac præsertim Heroicis illis, adversus Tartareum ser-
pentem depugnantis in ipsis fere cunis suis, Ecclesiæ
temporibus, impleta sunt; tum præcipue Diocletiani et
Maximiani atroci ac cruenta persecutione tot sunt ac
tanta patrata a sanctis Martyribus portenta, ut non
hæretici modo, sed et Catholici non pauci, acri cetera
judicio viri, existiment prope supra fidem esse quæ
de multis narrantur. Sic dæmon nimirum confundi
prodigiorum inanum jactator, sic expugnari aut certe
convinci hominum contumacia, sic Christi asseri gloria
debut. Illustria comprimis S. Juliani et sociorum
miracula ac certamina fuere; ut merito miram eorum
passionem dixerit Usuardus.

2 Acta antiquissima extant, et ab iis, qui interfuere
conscripta, uti hæc in præfatione mem. 1, indicant: Nos
quæ vidimus oculis nostris, Sanctorum gesta scripsim-
us. Unde nobis aliquam portiunculam beatitudinis
credimus esse futuram. Superfuit scriptor, dum, pace
Ecclesiæ restituta, sub Magno Constantino, varia Mar-
tyribus hisce extruerentur templa, ut in fine nu. 63,
dicitur; nisi ea ab aliquo dehinc eos adjecta. Acta porro
illa, quacumque primum lingua conscripta sint, proximis
sæculis Græce Latineque passim vulgata sunt, extantque
in plerisque antiquis mss. E quibus olim a Mombritio
edita, sed divulgata, sub Juliani ac Basilissæ tom. 2, et

sub S. Celsi Romani nomine tom 1. Nos ea damus, ex
pervetusto codice ms. quem cum alio itidem perantiquo a
M. Velsero ad Rosweydam nostrum misso, sed plurimis
in locis mutilo, contulimus, itemque cum mss. S. Maxi-
mini, S. Audomari, S. Bertini, S. Mariæ de Ripato-
rio, et Lætiensi, in quorum aliquibus pluras subinde
diversa, quædam contractius expressa, non sine ingenti
quandoque hiatu. Metaphrastes eadem Græce suis tra-
ctatibus de vitis Sanctorum inseruit, quorum solum par-
tem tribus prioribus capitibus comprehensam Aloysius
Lipomanus Latine versam edidit tomo 7, vitarum San-
ctorum, nam reliqua in ejus Græco exemplari deerant.
Ex Lipomano eam partem edidit Surius, adjecitque re-
liqua ex codicibus mss. in quibus tamen styllum mutavit.
Nos primogenio stylo integra ex mss. citatis damus; a
quibus vix sententia discrepat Metaphrastes. Eadem in
veteri ms. se habuisse notat Baronius ad Martyrol.
Romam. et Galesinius, duos testatur perantiquos co-
dices mss. in Ecclesia Mediolanensi reperiri, quibus
tota horum Martyrum vita accurate narratur.

Unde hic
edantur.

3 Cum his Actis omnia passim concordant martyro-
logia, antiqua Breviaria, et Græcorum Menæa, quæ
§§ sequentibus fusius citamus, quo fides historiæ tam
mirabili certior constet. Adjuncimus in eundem finem,
quæ de eisdem S. Aldelmus Episcopus Schireburnensis
in Anglia (cujus vitam dabimus xxv Maii) ante mille
fere annos conscripsit soluta oratione lib. 1, de Virgini-
tate cap. 42, omissis quæ ab eodem lib. 1, de laude Vir-
ginum, c. 26, carmine Heroico enarrantur. Extat hic
de Virginitate liber in monumentis Sanctorum Patrum
orthodoxographis Basileæ an. 1369, excusis, tomo 3,
Latinorum, sed vitiosus admodum. Accuratiorem tom. 4,
bibliothecæ SS. Patrum in prima editione Parisiensi et
to. 3, edit. 2 et 3. Paris. et seculo 8, edit. Coloniensis
cum

Descripta
etiam a S.
Aldelmo.